

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК НАПРЯМОК СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ТА ПІДВИЩЕННЯ ПРИВАБЛИВОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Аксьонова І.В.

к.е.н., доцент кафедри статистики
та економічного прогнозування
ХНЕУ ім. С.Кузнеця

Згідно Національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, схваленої Указом Президента України від 25.06.2013 року №344/2013, серед основних напрямків її реалізації важливе місце займає напрямок «Інформатизація освіти». Серед заходів, що спрямовані на забезпечення інформатизації освіти, задоволення освітніх інформаційних і комунікаційних потреб учасників навчально-виховного процесу, можна виділити створення системи дистанційного навчання, яка сприяє удосконаленню навчально-виховного процесу, підвищенню доступності та ефективності освіти, підготовці молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві.

У 2013 році Міністерством освіти і науки України затверджено Положення «Про дистанційне навчання», згідно якого метою дистанційного навчання є надання освітніх послуг шляхом застосування у навчанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. [3] Дистанційне навчання реалізується шляхом застосування дистанційної форми як окремої форми навчання та використання технології дистанційного навчання для забезпечення навчання в різних формах.

В сучасних умовах розвитку постіндустріального, інформаційного суспільства підвищується роль інформаційних технологій, які дозволяють географічно розподіленим командам професіоналів здійснювати в реальному часі різноманітні міжнародні проекти. Тенденції у розвитку інформатизації та програмних продуктів призводять до появи у навчальному процесі ВНЗ досвіду використання електронної мобільності на підставі застосування Інтернет-технологій.

Досвід використання інноваційних засобів навчання дозволяє говорити про те, що найбільш ефективними в придбанні теоретичних знань є мультимедіа технології – сукупність методів, прийомів, способів створення, обробки, зберігання, передачі аудіовізуальної інформації.

Презентаційна форма викладання дає можливість стимулювати пізнавальну і творчу активність студентів, дозволяє краще засвоювати навчальний матеріал і збільшує зацікавленість до його вивчення.

Привабливими рисами дистанційного навчання є: гнучкість, модульність, паралельність, велика аудиторія, економічність, технологічність, соціальна рівність, інтернаціональність, нова роль викладача, позитивний вплив на студента, якість. [1, 2] У той же час, методи навчання, пов'язані з дистанційною освітою, залишаються доки поза увагою більшості вітчизняних викладачів. Це пов'язано з тим, що дистанційна освіта вимагає багато особистого часу та ресурсів на освоєння та використання технології даного навчання.

Впровадження дистанційної форми навчання, за думкою студентів, що отримують освіту таким чином, має свої якісні особливості та переваги. Серед них:

- впевненість у якості диплому, оскільки зміст навчальних дисциплін при дистанційній формі навчання включає передові досягнення теорії і практики;

- прикладний характер програм навчання з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (SAP, CALS, BSC, Project Management та інші);

- використання вебінарів та відео конференцій;

- зручність навчання, яка проявляється в індивідуальному характері навчання з використанням інтернет-технологій;

- самостійний вибір темпу і порядку вивчення дисциплін в рамках навчального семестру;

- постійний зворотній зв'язок з викладачами та методистами університету;

- доступність навчальних матеріалів впродовж усього періоду навчання;

- забезпечення комунікацій «студент-викладач» у режимі on-line;

- чітка організація навчального процесу та чіткий контроль за виконанням блочно-модульних завдань відповідно графіку;

- зручне та об'єктивне оцінювання засвоєних знань та індивідуальних робіт;

- зручний інтерактивний інтерфейс, що дозволяє розпочати роботу без поглиблених знань комп'ютера;

- індивідуальність процесу навчання.

Слід також відмітити, що дистанційне навчання розглядається у контексті створення єдиного національного освітньо-наукового інформаційного середовища, що дозволить Україні приєднатися до Європейських освітньо-наукових комп'ютерних мереж та інформаційних ресурсів і зробить побудову системи дистанційного навчання у державі більш ефективною і менш затратною у використанні кадрових, матеріальних і фінансових ресурсів.

У зв'язку з цим, основними завданнями сучасного етапу розвитку системи дистанційної освіти є:

- усвідомлення керівниками освіти, органами управління, професорсько-викладацьким складом і широкою педагогічною спільнотою доцільності, необхідності та можливості впровадження дистанційного навчання у вітчизняну освіту;

- створення національних, галузевих, регіональних місцевих підсистем дистанційної освіти і відповідних до них телекомунікаційних мереж з виходом до мережі Інтернет;

- розробка навчально-методичних комплексів дистанційного навчання та їх сертифікація;

- створення локальних телекомунікаційних мереж з виходом до Інтернет навчальних закладів і формування їх Web-сайтів дистанційного навчання;

- підготовка кадрів для дистанційного навчання;

- формування експериментальних навчальних груп та їх дистанційне навчання.

Оскільки класична форма освіти на сучасному етапі розвитку переживає кризу, яка пов'язана з нездатністю забезпечити всім бажаючим можливість отримання необхідної їм освіти (територіальність); відставанням одержуваних знань від рівня розвитку технологій (консерватизм); низькою адаптивністю систем освіти до різних соціально-економічних умов (інерційність); специфічністю освіти, одержуваної в конкретному навчальному закладі (локальність), то впровадження дистанційної форми навчання деякою мірою компенсує ці проблеми і підвищить привабливість отримання вищої освіти.

У міру свого розвитку дистанційне навчання сприятиме вирішенню таких завдань [4]:

підвищення загальноосвітнього рівня суспільства;

розширення доступу до вищої і післядипломної освіти, включаючи аспірантуру і докторантуру;

задоволення потреб та інтересів суспільства в цілому і окремої особистості;

підвищення кваліфікації та перепідготовка фахівців у зв'язку з переходом на нові технології.

Таким чином, дистанційне навчання, в основі якого закладені сучасні інформаційні технології, задовольняє основним вимогам нової освітньої парадигми суспільства. По перше, це надання знань всім категоріям студентів, незалежно від їх місця проживання, прагнення до масовості освіти. По друге, це індивідуальна освіта людини, що безперервно триває протягом усього її життя.

Проблема розвитку дистанційного навчання в Україні належить до однієї з найбільш значущих проблем на сучасному етапі розвитку ринку освітніх послуг. Від того, наскільки оперативно будуть зроблені конкретні практичні кроки в сфері нормативно-правового регулювання, матеріально-технічного, кадрового забезпечення розвитку дистанційної форми навчання, багато в чому буде залежати розвиток національної системи освіти в найближчі десятиліття.

Література:

1. Аналіз і перспективи дистанційної освіти як нової освітньої технології. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.шарапринт.com.ua/load/referaty/referaty/analiz_i_perspektivi_distancijnoji_osviti_jak_novoji_osvitnoji_tekhnologiji/6-1-0-358

2. Андреев А.А., Солдаткин В.И. Дистанционное обучение: сущность, технология, организация. – М.: Изд-во МЭСИ, 1999. – 196 с.

3. Положення про дистанційне навчання. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13>

4. Тавгень И.А. Дистанционное обучение: опыт, проблемы, перспективы. – Мн.: «Электронная книга БГУ», 2004. – 228 с.